

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetni minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzett levelekben. Ára évenként 3, félévire 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábol egy sor után 4 pkrért közzétételnek; folytonos hirdetésekért 10 pkr. elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr. bélyegdíj befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők u. m. előfizetés, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Közép-utczában, STEIN könyvkereskedésében.

GAZDASÁGI CÍKKEK

III.

Mint egyesek életében, úgy a nemzet életében is nem szabad lenni megnyugvásnak, pihenésnek, haladni kell a tökéletesedés magash-magash fokára; — azért, ha egy nemzeti intézményt létre hoztunk, ne keressünk azzal, ne heveredjünk le az azért nyert dicsőség cser-galyára, hanem haladjunk tovább; sok a teendő egy nemzet családéletében is! Nemde egy pár év elég volt, és egy nagyjelentőségű muzeumunk van, vagy legalább lehetőség rajtunk nem mulik, s nem volna-e szégyen, ha azt mondanánk, hogy egy gazdasági-iskolát nem vagyunk képesek előállítani; ezt nem mondhatjuk, ezt mondani nem lehet!

Nekünk erdélyiekül mulhallan szükségünk van egy országos Gazdasági-egyletre, s egy országos gazdasági-iskolára; az első, hála a Gondviselésnek, hogy, bár terhes küzdelmek közt is, hacsak tengéltel is bir, legalább a magva megvan, s hogy nagyra kinőhesse magát, hogy áldást - árasztó koronáját e hon felett kiterjeszthesse, a hon édes gyermekeitől függ, azoktól várja a tápszerkeket, s a mint azt adják részére, épp azon arányban lehet várni tőle is a bő vagy silány gyümölcsöt. — Ugy, de hány nadragos fia van e honnak, ki megvárja, hogy teins urnak cizmezzék, s kérdezzük meg tőle, hogy hol és mi állapotban tudja lenni az erdélyi Gazdasági-egyletet; azt a feleletet adja: „ezzel nem szolgálhatok”, semmi közöm hozzá, vagy még ő kérdi: de hát ilyen intézet is van Erdélyben? — Igen, számosan vannak ily saját házukban idegen fiak, s hogy ne legyenek, erre nincs más jobb mód, mint a vidéki Gazdasági-egyleteket felállítani mindenhol, és az ilyen ismeretlen fiak szeméről cukor-porralt lehasítani a hályogot, s megmutatni, hogy ez ilyen meg ilyen hasznos intézet kicsinben; de amott van ni Kolozsváron egy nagy, mely az egész nemzeté, azt is nézze meg, ott mutatnak ne-

ki aztán szép komédiát, a minőt még nem látott, mióta gazdának csufoltatja magát.

Az első tehát áll, a hogy áll; de a másik a gazdasági-iskola még meg se született, bárha szép remények vannak is hozakötve. Többen állították ezt a hnofiak közül, s a nagyérdemű gr. Kálnoki ur lelkesítő példájára, filléreiket kívánják hozni keresztelési ajándokul; szép és követendő példával halad elő ez ügy lelkes barátja t. Kis József ur is társával; köszönet érte, s adja Isten, hogy e hon minden fia előtt buzdító példa legyen hasonlót tenni. Nem hiszszük, hogy e kérdés elessék, habár indítványozó gróf most egy kis időhaladékot vett.

Vitakozás tárgya is volt ugyan már, hogy a gazdasági-iskola hol legyen felállítva; erre vonatkozó nézetemet szabad legyen ezuttal nekem is elmondanom.

A mi egy országos intézet, én azt tartom, annak okvetlen Kolozsvárt kell létezni, annyival inkább, mivel Erdély fővárosa ha nem is annak kellő közepén, de közel fekszik hozzá, a honnan kell, hogy mindenfelé elterjedjen annak jótékonyága. Én a gazdasági központi iskola székhelyévé tehát Kolozsvárt tenném.

1-ször Mert maga az erdélyi központi Gazdasági-egylet is itt van, mely felügyelő szerepet vinne az iskolára nézve.

2-ször Mert az iskola szellemi virágzására legtöbb tan-erők vannak egyesülve Kolozsváron.

3-szor Anyagi tekintetben is Kolozsvár nagyobb erővel van felhívva.

4-szer Kolozsvár másképp is központja a bel- és kül-kereskedésnek Erdély részéről.

5-ször A vasútvonal által közvetlen érintkezésbe jő nyugat és kelettel.

6-szor Mert éghajlata kedvező, majdnem mindenféle gazdasági növény termesztésére.

7-szer Mert földje fekvésénél fogva alkalmas arra, hogy rajta minta-gazdászati létesüljön, van sík tere, emelkedett szántóföldek, szőlőhegye, erdeje, köve, folyóvíze, gyárjai, malmai.

8-szor Mert az erdélyi fő hor-csarnoknak is itt kell létesülni, ha borainkból különböző is pénzt akarunk magunknak csinálni.

Nem mondom én azt, hogy más városok azért el legyenek szépen gazdasági-iskolák nélkül, oh nem! sőt azt tartom, hogy M.-Vásárhely, Udvarhely, Somlyó, Enyed, Dézs, Zilah, s minden jelentékenyebb város birjon egy gazdasági fiók-iskolával, erre okvetlen szüksége van azon vidékeknek, mert a központi iskolában ugy se részesülhet minden gazdasági életre menendő, hol csak leendő nagyobb birtokok, vagy ezek jószág-igazgatói, rendezői nyervehetnek kellő oktatást, míg az elszórva levő apróbb birtokokok ugy fognának ivadékról-ivadékra maradni, mint ma, vagy igen lassan haladnának gazdaságuk tökélyesítésében. Igenis! minden nagyobb városnak azon kell igyekezni, hogy legalább egy vagy két évi osztályu gazdasági fiók-iskolát állítson fel az őt környező vidék közreműködésével, a hová aztán a csekélyebb tehetségű szülők is tapasztalás-szerzés végett beadhassák gyermekeiket, miután a hat évi nép-iskolákat bevégezték, s otthon egy pár évig erősültek; így lehet csak elérni azt, hogy a nép is megismerkedjék a gazdasági reformokkal.

Mert a nép-iskolákra bizni a gazdasági-tudomány tanítását, mint sok helyt a kötelezett tantárgyak közt láttam, én tapasztalásomon szerzett meggyőződésből mondom céltalan; mert a nép-iskoláknak is meg van bőven a 3. osztályig, mert elég dolga van a nép-iskolai tanítónak az azal is, hogy a gyermeket nevelje emberre, vagyis irányt adjon neki, tanítsa írni, olvasni, számolni, vallásra, természeti tárgyak ismeretére, természettanra, földrajzra, nemzeti és világtörténetre, ezek mind szükséges tudni-valók és elég dolgot adnak a tanítónak, hogy alaposan tanítson.

A gazdasági-iskolák irányára ugyis nagyon eltér a nép-iskolákétól; például, mi szükség volna gazdasági-iskolában azt vitatni, hogy az elefánt mekkora állat, s a majomnak négy keze van, s a rák hátán

és farkán hordozza apró porontyait, s a csörgő-kigyó csörgői miből és mirevalók; ugy de ezek egy nép-iskolában mind szükséges tanulni-valók.

Egy kis városi gazdasági-iskolának igenis szüksége van a természetrajzra, vegytanra, természettanra, de csak annyiban, a mennyiben ezek a gazdaság köré tartoznak, és így kellenek gazdasági rövid, tömött, érlelmesen magyarázó kézikönyvek gazdasági, állat, növény, és föld-tanból, gazdaságiföldrajz, vagy és természettanból, továbbá gazdasági rendezésről utasítás, és gazdasági oktatás, s építézet, mezei rendőri törvények, stb. ezek tanítását pedig egy nép-iskola körébe tenni éppen lehetetlen, s nem is tizenkét éves gyermekeknek való, hanem 15-től 18. évesekig lehet helye ezen tanításnak legsikeresebben; itt van helye a vegytan, életbiztosítás, takarékpénz- és magtárak jótékonyosságáról is tudomást szerezni.

Fiók-gazdasági-iskolát, nézetem szerint, sokkal könnyebb felállítani, mint a központi, — jelesen minden fiók-gazdasági-egyletnek kell lenni egy minta-gazdaságának, bármi kevés kiterjedésben, a mit vagy részvények útján szerez, vagy saját pénztárából hasznóbérel, és itt az iskolának fél-alapja már meg van, mert a minta-gazdaság felügyelője vagy kezelője a tanítványoknak is oktatója kell, hogy legyen; még e mellé kell egy elméleti tanító, a ki, ha más nincs, lehetne a helybeli tanító vagy még inkább a lelkész, fizetés-javítás mellett, a minta-gazdaságra kíváncsi kezűvel, a tanítványok által nagy részben fedezve volna, azonban a megyei, vagy járási-hivatal által minden helység oda utasítatnék, hogy kebléből, 2—3—5 tanítványt küldjön be a körébe eső gazdasági-iskolába, kiknek tartásáról a helység 5—6 köből élet-adással gondoskodjék, a szülők hozzájárulással, azon kívül a helység, mint földmivelő nép, fizessen az egyet pénztárába valami összeget.

A központira pedig szólíttassanak fel minden vidéken a lelkes ügybarátok, kik keressék meg a körükben levőket ajánlat-

Barcsai.

Ballada a nép ajakáról.

„Apám, apám, apám, lelkem édes apám!
Anyám-asszony bizony Barcsait szereti.”
„Hallod asszony, hallod, mit mond e kis gyermek!”

„Hallom uram, hallom lelkem jámbor társam;
Részeges a gyermek, nem tudja mit beszél.”
„Ottan elindula ajh! ki Kolozsvárra,
Fele-utját mene, onnan visszatéve,
Házájához ére.”

„Nyiss ajtót, nyiss ajtót asszony, feleségem!”
„Nyitok lelkem uram, lelkem jámbor társam,
Hogy vessem nyakamba vántoros szoknyámat,
Hogy kössem előmbe patyolat-ruhámat,
Hogy tegyem fejembe recze-fátyolomat,
Hogy húzzam lábomba szép piros csizmámat.”
„Akkor beruga palota ajtaját; —
Add elé, add elé a nagy láda kulcsát!”
„A szomszédba jártam, kerten által hágtam,
Ottan elejtettem a nagy láda kulcsát
Hanem megtaláljuk szép piros hajnalba.”
„Akkor beruga nagy láda oldalát,
Csak kihengeredék belőle Barcsai.

Ajh! megfogá ötet s egybe fejté vevé.
„Allj elé, állj elé, asszony feleségem,
Három halál közül, melyiket választod:
Vagy főbe lövelek, vagy fejedet vegyem,
Vagy hét asztal-vendégnek vigan gyertyát tartasz?”

„Három halál közül én is azt választom,
Hét asztal-vendégnek vigan gyertyát tartok.”
„Hallod te szolgáló, hozd be a vég-vásznat,
S a nagy kőszu-szurkot,
Tetején kezdjétek, s talpig tekerjétek
Talpánál kezdjétek, s teteig égecsétek.”

Istenem, Istenem! én mit cselekedtem!
Megöltem Barcsait, s kedves feleségem.

Közli Nagy Lajos. *)

A PRETORIÁNUSOK RÓMÁBAN.

(Vége.)

Mindezen indokok kitűnő szépek voltak, de az órátort csakugyan megölék.

Utána a birodalom kötyavetjére adatott, s a koronát Didius Julianus nyerte el, miután minden pretoriánusnak, a mi pénzünk szerint, kétezer kétszáz negyven forintnyi pénzt ajándékozott. A senatus pedig, e gyalázatos vásárra mit se tekintve, azt tette, a mit a mi időkben is még a szabadelmű Franciaországban is tesznek; a választásnak fejet hajtott, s a pénzés hódító császárnak proclamálta. Amde ugyanazon pretoriánusok Didius is megölték alig hatvan napi országglása után; s az ő pénzés logikája nem ért löbbit, mint Pertinax erőnyi logikája. Septimius Severus más logikát alkalmazott, s ez sikerült. Ő hatalmas hadsereg élén ment Rómába,

Jegyzés. — E dalt ezelőtt öt évvel egy ifjú székel elmondása után jegyzém le a Nyárad mentiben. Költészeti szépsége ragad vala el. Most, ha tetszik, nyelvészeti tekintetben is érdekesnek tekinthetjük, mintán az igeidőket az eredeti, és éppen ezért a „Magyar nyelvészeti füzetek” által is annyira sürgetett módon használja. Így p. o. a multban független cselekvés kifejezésére az elbeszélő multat, mint helytelenül alig-multnak neveznek, használja; elindula, mene, visszatéve, ére, beruga, kihengeredék, megfogá, vevé. A mult idők használataiban is helyesen jár el; mert jártam, hágtam, elejtettem, melyek a mikor, és akkor től függenek, valamint: cselekedtem és megöltem igeik is a multban tartós állapotot fejeznek ki.

s első ténye volt a pretoriánusokat eloszlatni. E nagy császár azonban mégis pretoriánusokat alkotott, de reformálva. Legtávolabbi sergeiből a legjobb nevéket, legpróbáltabbakat válogatta ki, s jól fizette, s e seregbe lépni jutalomnak tartott, és épp ugy, mint 16. századok után a nagy Napoleon örseregébe lépni.

Dioletianus végképp eltörölte mind a pretoriánus sereget, mind annak nevét, s a palota-szolgálatot, a hadakozásról híres illyriai két legiokra bízta Jovianusok, s Herculanusok czime alatt. Amde a pretoriánusok, ha szintén más név alatt, de szellemileg ezután is megvoltak, s meglesznek, míg a világ világ lesz; a név romai ugyan, de a dolog általános. Hát nem pretoriánusok voltak-e azok, kik Wallensteint Németországban, Cromvelt Angolhonban, Caesar Borgiát Olaszországban, Bonapartét Franciaországban, Esparterot Spanyolországban fölsegítették? Hát Dél-Amerikában épp a jelenkorban nem a pretoriánusok — s a papok — költetik-e a végtelen forradalmakat? Hát Moszkában a Strelizek, Konstantinápolyban a janicsárok, Kairóban a mamelukok nem pretoriánusok voltak-e? Igenis, azok voltak, s eltöröltetésük után a kormányok épp oly rendbe jöttek, mint valamennyi dynastiáké.

Rómában Néro halála után, a birodalom elcsései, sajátilag nem volt kormány. A trónuson csak oly emberek ültek, kik egyik a másik után történet, vagy erőszak által következtek; s ez azért volt, mert az emberi társulatnak az agg isteni dynastia, s a Krisztus ifjusága közti időben, nem volt kormány élet-eleme, s az öreg hon elenyészék bölcsője symbolumaival együtt. A régi világ ereje a traditióknak rejtett, s ezek ugy usztak benne, mint valamely mesés felelőben, s a multnak az az alakja volt, milyen az álomé. Az emberiség őneredetével nem kapcsolta magát semmi emberhez; minden orszá-

got valamely isten alapított, sőt még a nagy aristokratiák nemessége is Olympusból eredt. Ha az argonauták aranygyapjas vállalatát, vagy a trojai háborút fölveszszük, melyik görög vagy romanus lehet az, ki nem telnek el vallások szüszlettel, midőn az Iliásban Telamon, Peleus, Priamus, Hector, s más hősök neveit olvassa. E csodás világban azonban, s a dolgok szakadatlan folyamában mintegy természetfölötti arányok voltak, melyek a társulati kapcsolatnak valamely mágiusi erőt adtak: az 1789-ben feljött nap elenyészteté a fantásmagóriát, s a népek kormányában a máhiát, s a kardat a törvényes könyvek, a hit, a visszaemlékezés, a közvélemény váltották fel, s a pretoriánus csak egy olyan ásiái önkényes ur kezében maradt, ki attól fél, nehogy a köztanácskozás az ő, talán nem tisztá s ievolo-ját gátolja.

Tul az Átlánticum, tőlünk rettentő távolságban — 3000 mfd — van egy nagyterjedelmű állam is, hol az emberiség geniausa Washington, az az első, s talán utolsó nagy ember, ki önzés nélkül alapított egy birodalmat, s gondoskodott arról is, hogy a pretoriánus sohasse zavarhassa meg se a kormány hatalmát, se a népek csendességét; hol az egység magamagát szülte, s csak alig telt el egy emberi élet, midőn a legnagyobb politikai tudorok ugy utaltak ez emberi társulat élete folyamára, mint örökké állandóra.

A politikai világban két nagy elemek léteznek, melyek a legnagyobb szabad államot is szolgálásra juttathatják; egyik az álló-hadsereg vagyis a pretoriánusok, másik a hódító szüvedély — a vad tamerlanismus. Mihelyt az unional álló-hadseregei volnának, s ezek megsze földre mennének hadakozni, onnan pedig a főparancsnok önmagának egy fényes főveget, s az unional új tartományokat hozna ajándokban, a köztársaság azonnal eltűnnék. Mindaddig, míg

tételre, a központi gazdasági-iskola felállítására, melyből kerülneek aztán ki képzett mintagazdaság-kezelők, oktatók és birtokosok. Érmellőki.

A hadsereg kiegészítését illető törvény.

(Folytatás.)

Ötödik Fejezet.

Eljárás az ujonczállításhoz.

25. c. A közigazgatási kerületi hatóság, a községek és anyakönyvezetők segítségével készíti a minden községben ada valóság szerint ujonczállításhoz idételtet névsorát, kijelölve a nyilván nem arra valókat és a hivatalosan fölmementedeket.

26. c. A kerületi hatóság azokat jelöli ki a katonakötelesek közül, mint nyilván nem arra valókat, a kiknek boldogtalansága, feltűnő nyomorúsága vagy kórossága a községelőjáró és még két oly községi tag bizonyítása után, a kiknek magoknak nincs ily nyilván nem arra való fiok, a községben köztudomású dolog, és orvosi bizonyítványt nem kíván.

Hivatalosan fölmementedeknek csak azok tekinthetők (14. c. — 21. c. beázólag), a kiknek fölmentési igényei hitelesen kimutatva vannak a kerületi hatóság előtt.

27. c. A kerületi hatóság e névjegyzéket kihirdeti oly felszólítással, hogy:

a) a ki kihagyást vagy hibás beírást jelenteni, vagy

b) valamely az ujonczállításhoz idételtet kijelölése ellen mint nyilván nem arra való vagy hivatalosan fölmentett ellen ellenvetést tenni akar, vagy

c) azt hiszi, hogy a seregbe-állás kötelesege alól fel van mentve, fel van jogosítva eziránti beadványát a közlekedési körülményekhez képest meghatározott határidő alatt a kerületi hatósághoz beadni, és annak alaposágát bebizonyítani.

Megjegyzendő a mellett, hogy későbbben előhozott fölmentési igények nem jönek többé tekintetbe, kivéve az egyetlen esetet, ha lehetetlen volt, az igényt a határidő lefolyása előtt érvényesíteni.

28. c. A bejött jelentések vagy tett ellenvetések nyomán kiigazított névjegyzékeket eleibe terjeszti a kerületi hatóság a vidéki hatóságnak (megyei hatóságnak, tartományi delegációnak, mely azokat megvizsgálja, és határoz a felmentési beadványok felett egy bizottság útján, a melyhez az illető seregkiegészítési kerület parancsnoka vagy annak helyettese is tartozik.

A vidéki hatóság aztán a kiegészítést jegyzékekkel újra kihirdeteli a községekben, azon hozzáadással, hogy megadott vagy megtagadott felmentések ellen való felszólalások legfőbb 14 nap alatt az országos közigazgatási hatósághoz beadhatók, de akadályozó hatással nem bírnak.

29. c. A sorshuzás közvetlen az ujonczállítás előtt veszi kezdetét a felszólított korosztályok sora szerint, még pedig a legifjabbikok kezdve, és minden korosztályban betűrend szerint egy huzott betűtől kiindulva.

A sorshuzáson mindenkinek szabad jelen

lenni, ha azonban a gyűhely nem volna elég tágas minden összegyűlt személyek befogadására, a hozzábocsátás elsősége a sorolók születési és gyámjait illeti.

A kihuzott sorosbeli számok változhatlanok, és érvényesek maradnak a közelebbi seregkiegészítésig.

(Folytatjuk.)

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, okt. 5-kén, 1858. — Damaskusból írják, hogy sheik Mehemet törzset, mely a város mellett települt ki, s mindenféle kihágásokkal nyugtalanítja a közbéket s az utasokat, végre sikerült eltávolítani; ughays Ahmed pasha egy tisztet küldött a sheikhez, tudatván vele, hogy ha rögtön el nem kotródik, hát sergét ellene vezetditi, a mely admonitóra felszedte sátrait a cigány-sereg, s elment a szomszéd falu határára lúdat lopni; ez aztán kisbírói eljárás, nemde?

Damaskusba azon hír érkezett, hogy a Mekkába zárandokolt szultánné (bizony nevét elfeledtem) vissza-utjában meghalt, s hogy a cholera a karavánban kiütött, a vesztelő orvos, signor Biagini, rögtön elküldetett Zarkára, hogy a karavánt tartóztassa fel, vizsgálja meg, s ha a hír valószínű, tegye vesztelőbe. Ha valamely rablóbanda kezébe nem esik, bizonyosan meg fog érkezni.

Syriai Tripolisban a szabadalmazott katonák hamarabb el akartak indulni, mintsem az elszállításukra küldött gőzös kapitányának s a kormányzóknak tetszett, nagyon félve a cholera, mely oszmány pofáját a közeli pusztákban mutogatja, s miután nem történt úgy, mint ő akarták, föllázadtak, elkezdettek rabolni, gyilkolni, s csak véres csata után sikerült őket legyőzni s bekergetni a pusztába, cholera uralmának annyira retteglet karjai közé.

Alexándriából következőkről értesültünk: m. hó 23-kán az alkirály felső-egyiptomi útjából megérkezett Kairóba, s nem sokára Suezbe leend kirándulást, hogy a vasúti munkálatokat megvizsgálja.

Mr. Sabatier, a francia biztos, elindult Suezbe, hol már Ismail pasha s a Cyclops parancsnoka várnak rá, megérkezéssel a deszdahieseményeket illető konferenciát rögtön el fognak kezdeni. Egyiptomban igen féltek, hogy a Nil kiöntése ezen évben nem leend elég magas, és csak föld öntözten. s következőleg műveletlen maradand. De szerencsésen felhagott mit is utolsó napjaiban a Nilus 22 lábnyira (a Nil-völgy termékenysége szükséges magasságra), s most nagy öröm van mindenütt a pharaok honában.

Az alkirály a deszdah gyászos események után megtiltotta volt, hogy pénteken ezután nem szabad a Korán azon verseit olvasni, mely minden muzulmánok kutya-kötelességévé teszi a hitelenek pusztítását, s az igaz hit tüzével terjesztését; de sheik Szulejman, az Ibrahim pasha ismánszi (Ibrahim pasha mecsetje) sherijfe, nem figyelve ezen tilalomra, folytatta a tiltott versek olvasását, miről meggyőződve a fellah-öltözöttek jelenlévő Kurshid pasha, sherif urat el fogatta, a nép feltámadt védelmére, de rögtön előrohant katonaság szuronyai szétugrasztották őket. Az Ab-ul-abaz Dsa-

mi sherijfe is elfogatott, bujtogatván az alkirály, a reformok és a keresztények ellen a népet.

Hadezi Ruem, egy Párisban végzett orvos, igen érdekes találmányt mutatott be az alkirálynak; ez egy szivattyú, melynek segítségével a pusztán akárhol, egy órai munka után bőforrást vizet lehet faszasztani; ezen találmány (ha igaz) nem csak az utasokra, hanem a pusztá termékenyítésére is nagyon érdekes találmány, mert csak vízhiány oka, hogy Lybia pusztája oly elhagyott s kietlen.

A tenger alatti távirati sürgönyön, mely Alexandriát Stambulál összekötöndi, — nagyban dolgoznak; — egy hónap múlva kész leend, mint mondják. — Isten áldjon, kívánja

Bakalium.

U. I. A küsdendesei vasútból már 19 angol mérföldnyi kész van, s miután az egész 39 mrtfd, tehát remélteni lehet, hogy jövő nyáron egészen elkészülend. Mr. Trevor Barkley, a főmérnök, a napokban Várnáról megérkezett ide.

Sz. Udvarhely, okt. 20-kán — Honunk több helységeivel együtt, a kerületi fővárost is közelebből magas utazók szerencsételték. Ugyanis folyó hó 5-kén déltájban Albrecht cs. kir. főherceg ő fensége utazott itt által. Azonban ő cs. kir. fensége városunkban, kocsiából ki se szállva, csak néhány percig időzött, míg a fogadtatás megtörtént; s ezalatt az Erdő-Szentgyörgyig ő fensége előre sietett s kíséretéhez csatlakozott cs. k. kerületi főnökünk, helyt. tanácsos és cs. k. kamarás széplaki mgs P. Horváth Albert ur búcsuját és az útszelen várakozó papság hódolatjelis idézvéletét elfogadván, s még két-három lelkeshez edes magyar nyelvünkön egy-egy kérdést intézni kegyeskedvén, szívből fakadó éljen-kiáltásainkat kísérve, magas utazását tovább folytattani sietett.

De ezen — ugyszólva — pillanatnyi hódolatnál tartósbb alkalmat nyert e kormánykerület, s ennek fővárosa aztán kilencz nappal, midőn Erdély polg. és kat. Főkormányzóját, Herceget Liechtenstein Frigyes ő magasságát való szerencsés kebelébe fogadtatni.

A legfényesebb előkészületek után e hó 14-kén fogadta el városunk ő magasságát. Alkonyatkor a kerület határszélén a pallavi tetőn állított, bár nagy és szép, mégis nem költség diszkaphoz megérkezvén ő magasságát, ott — már hónapok óta gyengélkedő egészségu, szeretve-tisztelt körül. főnökünk helyett, (ki a magas vendég elfogadása iránti intézkedések végett tett körüljárásban kapott, s mindnyájunkat aggodalomba ejtett betegségéből még nem üdült vala föl teljesen) az első cs. k. kerületi biztos urt fogadtatott; hol az udvarhelyi és kereszturli jaraai román uraknak, a vidék önz. szónak és nemzeti diszóltyonban összegyűlt nemességének, a felekezeti lelkesek s az udvarhelyi két gymnasium tanárai képviselőinek előre véghezment bemutatása után, a nemes-szerű hódoló üdvözlét mgs Ugron Lázár ur tolmácsolta, kifejezvé, hogy ezen a közelebbi idők sulya alatt már-már elgonyyedett nemzet a kétségbeesés orvényszéléről ragadta vissza azon fejedelmi legmagasb kegy, mely e hon kormányára a fedhetlen emlékü herceget Schwarzenberg Károly ő magasságát [hivta vala; kinek hirteleni elvesztése mély gyászba borította mindenkit, és a közvesztés e fájdalomt viszont csak is ő hgségének e hon kormányzójává nevezetése enyhíthet, kiben az idézült-höz hasonló népboldogító honatyát remélünk

nyerni. Erre ő hgsge — előbocsátván, miképp nyelvünket, melyen az üdvözlő szónoklat tartatott, érti ugyan, de tökélyesen beszélni nem bírja, — német nyelven az üdvözlő beszédre vonatkozással, sajátátát fejező ki az iránt, hogy éppen ama derék és közszeretben állott férfi helyébe kellett következnie; de megelőzőjének nyomdokait igérvén követni: ez által mindnyájunkat megörvendeztetett; különösen el valánk pedig ragadtatva beszédének zárszavainál, melyeket ő hgsge három újat föltartva mondott: „hogy mindenben az ország javát töreksem előmozdítani: arra esküszöm.” E szent fogadásra örömként állt felhőz oltóztai leányok énekekkel s koszorúkkal tisztelegtek. Innentől fogva zászlókat és égő lámpákat tartó lovas-csapatok közt, Farkasakán, Szentleleken és Szombatfalván keresztül, mindenütt a falvak végén emelt, s mecsek- és lámpákkal világított diszkaphoz álló lakosoktól megjelenezetve s szónoklatokkal fogadtatva, ágyudörgés, harangzúgás és a nép örömrivallgásai között érkezett a kerületi fővárosba. Itt a Kukulő fedel-les hídja egy nagyszerű s a híd fedelét elrejtő és lobogókkal ékített diszkaphoz volt átalakítva, melynek homlokzatán óriás transparent ragyogott mecsektől fénylő, a hídfelet beléje pedig zöldágakból mesterleg készített hosszú boltívet képzett, melyet színes lámpák világítottak. E helyen a város polgármestere által magyar zászddal üdvözlötett ő hgsge. A hídán kezdődő egész ő hgsge szállásig a városi polgárság, a kath. és ref. gymnasiumok tanuló ifjúsága kétfelől utcaszorít képezve állott, minden sorban álló egyen egy-egy színes és olajozott papírból készített lámpát tartott kezében; e mellett a Botos-utczának, melyben ő hgsge szállása volt, két végén két egyforma, pompás, mecsektől tündöklő, zászlókkal díszelt diadal-kapu állott, és egyiktől a másikig, az udvarhelyi járás azon községei, melyek nem es-hettek ő magasságának útjába, hódoló tisztelet-jelűt, itt utcahosszan két sorban egymástól egyenlő távolságra, egy-egy hason nagyságu és alakú, összesen ötven zöld oszlopott emeltek, melynek mindenike az azt építő köz-szég nevét transparentben mutatta, tetejéről pedig valamennyinek egy-egy zászló lengett; és minden ilyen két áttellenes zászló között három-színes, gömbölyű lampa függött az út fölött. Továbbá az egész város kivilágított; ki-tűnő fényűvel ragyogtak pedig a mgs ker. fő-nok ur szállásának ablakai és erkélye, aztán a megyetörvényszéki elnök és első ker. biztos urak ablakai. Több helyeken pompás transpa-rentek díszlettek, rövid, de tartalomús, s me-gleg hódolatot tolmácsoló föliratokkal: három ily transparent volt a város ház ablakain, egy kath. egy a ref. gymnasium kapui fölött, ismét egy a piebáia előtt. Azonban minthogy tán terjedel-mesebb részletezéssel se tudnók hű rajzát adni ez innepélynek; ennél fogva röviden csak azt mondjuk: miszerint e város gyertyák, lámpák és mecsek ezrelétől világítva, valóságos fény-özönnel elárasztva, eddig itt soha nem látott pompával fogadta ő magasságát, ki a városi hangszkar zenéje és számtalan városi és vidéki népség között vonult be fejedelmileg díszített szállására, a hol ő hgsget a mgs ker. főnok ur, minden betegeskedése daczára is, diszóltyon-

a köztársaságban nincs egyéb baj, csak beszédek közönséges helyen, csak belviták, küzdelmek, s talán néha öklös koczadások is, mindaddig, a forma nem változik, sőt épp azok által szilárdul. De midőn egy fő a többieket fölülmulná, s talán a távoli hadmenetből, mint főlebb mondaná, egy fényes főveggel, s számos oly bajtársaitól kísérve jöne vissza, kik vele osztottak mind a veszélyben, mind a dicsőségben, akkor a több fők aligba meg nem hajolának előtte, s e szónak: „respublica,” sőt talán ennek is: „alkotmányos-ország” nem volna több értelme. Elég példa erre Franciaóban, s a nagy Napoleon. Ki nem látja át tehát, mely mély bölcsesség fektügék azon szabályban, miszerint az amerikai államokban nincs több hataler ugynevezett regularis katonaságnál, s ezek is csak az erődök kedvéért. Amde az államok mégis rettentő hadierővel bírnak; mert az áldozatra mindig kész honfiakból álló militia száma egy milliónál többre megyen, s ez elég erős honát s szabadságát az egész világ ellen védni. Angolhon népessége, a keletindiai birtokok kívül, harminczmillió, s kétség kívül képes volna 600,000 álló-hadsereget alakítani is, fizetni is bővebben, mint bárki más; de nem teszi, kétségkívül az említett elvből; II. Jakab jó lecczét adott reá.

A másik elem, mely a szabad államot letiporhatná: a hódítás szerencsétlen szenvedélye. És már itt ismét eszembe jutnak a fönt említett Claudianus szavai, melyeket ő az Alarik nyomása alatt rogyó, s ezért lamentáló Roma szájába ad:

„Ipsa nocet moles. Utinam remeare liceret Ad veteres fines, et moenia pauperis Anici!”

Az éjszak-amerikai szabad államok voltelnöke, M. Polk, elfogadta volt e hódító rendszert, s a

támadó háborúk által már születni is kezd vala a katonai elem; de a szabadság geniusa észre-vette magát, s a jelen elnök, Buchanan, kimondta örökre azon elvet: „miként Amerika szabad államai erőszakos hódítást sobase teendnek, s az álló-katonaság többre nem fog szaporítani.” Midőn tehát e szabad államokban különben is az éghajlat áldásdus; midőn ott a természet épp oly ifju s erős, mint maga az állam; midőn ott a tanak, a művészet, a szorgalom, az ipar, a gépek, a kereskedelem kitünőleg virágolnak s gyümölcsöznek; midőn ott az erkölcsöt, a vallást, s a jó rendet — kivé-ven némely rideg írek s németek mitse tevő kicsapongásait, — minden ember szentnek tartja; midőn ott minden ember egyforma joggal dicsekszik, s a törvénynek vallásos buzgalommal engedelmeskedik; önként foly, hogy az állam naponként mindinkább szilárduljon, erősödjék, s hosszú életet igényeljen; nagyon ne-veltségessé tenné magát tehát az a proféta, ki azt merné jósolni, hogy az éjszak-amerikai szabad államoknak el kell enyészni nem sokára. Sőt el-lenben, ki tudja, nem jövend-e el egyszer az idő, melyben az események refluxusa az amerikai hajókat s militiát Europa partjaihoz dob-hatná, s a kaczikák s inkák utónokai kérdőre

nyert? azt, hogy Argosban Cineas, egy özvegy nő, kinek fiát ő királyi kardjával ölte meg, egy fedelése- réppel tité agyon, XII. Károlyt a Friderichshall városában, midőn a tengeri vihar ellen száz ágyúkkal követ-ne, saját segédje, egy francia, lövé agyon, s elég csu-fondárosan így szólott tiszt társaihoz: „La piece fin- allons souper.” Hát a nagy Napoleon Szent-Helena szirtjén végezte volna-e életét, ha hódító szenvedélyét korlátozni tudja? Bizonyosan nem, s ki tudja, a világban minő arca volna ma! Egyébként a jegyzet-ben három kitűnő példa van arra, miként, ha a hódító elg szívteljenek arra, hogy népeket elnyomjanak, s szerencsétlenekké tegyenek, a Nemesis is igazságosan büntet.

*) Pyrhusnak az ő nagyon bölcs minisztere hasonló értelmű tanácsot adott, de nem fogadta meg, s mit

vonhatná a spanyolokat, portugálokat, stb. Kolumbus Kristóf erőszakos látogatásáért, s az ott gyakorlott borzasztó kegyetlenségeért!

En azonban — szeretem hinni, hogy a világ nem roszul, mint azt Horatius — Damnos quid non imminuit dies: Aetas parentum pejor avis tulit stb. — hibásan állította, de a civilizatio haladásával in progressionem arithmetica javul, s a helyett, hogy lelkeben boszút forralna, igyekseni fog a multat a jelennek, s a jövővel kibékíteni. Mert ugyanis, ha az emberi szellem historiáját herderi szemekkel bíráljuk, meg kell győződnünk arról, hogy az emberi nemet az eszély törvénye szerint fejlődik, s minden változások, még a nyomások is valódi nemesedéseinkre szolgálnak, daczára azok törekvésének, kik a sötétségre akarnak alapítani egy universalis monarchiát. Röviden mondván, mi nagy örömmel győződhetünk meg a felől, miként minden zavarok, melyek az emberi nemzetben történnek, s melyek főleg ez időben, s nemcsak Ázsia felől, fenyegetnek, nem bírják megtiltani előre nem látunk, miképp az emberi nemzet nagyon közeledik az érteleme országba valóstához, midőn az Isten képre teremtet ember destinatioja vég-stadiumába jutand; midőn Isten-adta jogait akadálytalan, de ártatlanul használja; midőn nem fog többé nyomtatni, s ez leend az igazi arany idő! csak kár, o be kár, hogy — mint egy bizonyos regényben a fekete testvérnek — egy-két pár század-évi álom után nem ébredhetünk fel ismét, s annál fogva e szép világot nem láthatjuk, s nem éldehetjük!!

i. Farkas Sándor.

A szőlőlevél, mint takarmány.

A „Falusi Gazda” f. é. 40. számában a szőlőlevél használatáról következőt ír Letenyey Lajos: „Továbbá a szőlőlevelet, a mint a szüret végét érte, leszedni, minden tőkéről csak 1/4 font fonyadt levelet számít (2), holdanként fog származni 16 ezer tőkes szőlőből 40 mázsa takarmány-pótlékunk. Hogy mennyire tápláló a szőlőlevél? (átalpozza több munkát, melyekben a szőlő táptértékéhez arányosítva a szőlőlevélre nem akadtam), a következő, életből merített példa fogja igazolni: a szomszéd uj-barki nómatajku lakosok, kiket hajdan népesítési szempontból báró Öbern telepített meg, csupán csak beltelekkel és szőlőfölddel bírnak, mégis nagy része tart lovakat, tehenet és sertéseket: — magától értet, hogy a kínálkozó takarékos-ság minden kedvezményeit okserűen föl kell használniok; nyári évszakban a szőlő zöld levelet s fattyu- (vagy väll) hajtásait adják tehe-neiknek, ettől türethő erőben levén, meglehe-tősen teljének is; sertésüknek pedig a szőlőle-velet összeaprítva leforrázzák, s nyarat-szaka azzal ölben táplálják. — Szüret után a lekobo-zott szőlőlevelet halomra gyűjtik, számvál elegyítvén, takarmánynak tartják. — Szőlőle-veleznél nem lesz felesleges gazdálatsim fi-gyelmét azon lényeges körülmény vezetni, mely szerint kivétel nélkül a szőlő vessején 1—2 levelet meghagyunk, ellenkező esetben a nedv keringés akadályozva levén, döntésre éretlen venyigéket nyernénk.”

ben várán, hódoló tisztelettel fogadta, s e ke-re-
rületet ő hűségének magas kegyébe ajánlotta.
Azután mindjárt ő hűsége a ker. főnök urhoz
méllyesztett átmenni esélyre.

(Folytatjuk.)

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

== E hó 29-én a kolozsvári kereskedő-tes-
tület barátságos értekezést tartott a felett: igény-
be vegye-e az új pénzrendszer alkalmazása kö-
rül a m. kormány azon engedélyét, hogy január
előjéig tetszése szerint alkalmazza vásárjában,
s könyvtelében a régi pénzlehet? avagy cél-
szerűbb volna-e most rögtön novemberben kezd-
ve az új pénzlehet alkalmazni? Esetleg végig-
hallgattuk a véleményeket, s örövendtünk egy
részről azon érettségnek, melyet a pénzviz-
nyok körül magyar kereskedőinknél láttunk,
másfelől annak, hogy ők egyszersmind érdekel-
tetik magokat a vásárló közön-ég igényei által
is. És így természetesen az új pénzrendszer
rögtön alkalmazása mellett nyilatkoztak; mia-
latt egymásközt becsületi kérdéssé tették azt,
hogy a régiek és újabb pénzemek közti arány
kiszámításában, a kevésbé tárgyavatott vásár-
ló előtt is azon igazságossággal járjanak, hogy a
nép az új rendszer gyakorlati betanulásában,
reájok, mint tekintélyekre, hivatkozhassék. Ohajt-
juk, hogy városunk minden kereskedőt hasonló
értelem és becsület akarat jellemezze.

☉ Szüretünk már egészen lefolytak, ha
nem is a reménységnek megfelelőleg, de nem is
egészen a megcsalásig. A must általán véve a
közép-jóságos felül áll. Például a békáspataki
hegyben, hol az idén a legjobb borhoz lehet re-
mény a város határán, 11 és 1/2 próbás must
is volt, más hegyekben azon alól is, de nem sok-
kal. Idejénvalónak látjuk megemlíteni, hogy a
szüretelés feletti rend meg nem tartása miatt,
miből kossárral elhordások sat. pásztori kihá-
sok követelték el, igen sok szőlős-gazdák pa-
naszkodtak. Mi azt tartjuk, hogy a midőn ma-
gas kormányunk a föld szabad használatát meg-
rendelte, érteke alatta a felügyeltetést is, hogy
éppen e szabad használat miatt ne történjenek
kihágások, hogy pedig ez ne történhessék, arra
felügyelni az illető hatóságoknak van adva a fel-
ügyelői jog, mit nem gyakorolni nagy hiba. No
de ezután azt hisszük, hogy másként lesz. Kü-
lönösen, ha eljövön az annyira ohajtvá-vár-
mezei rendőrség országa is.

☉ Tanácsunk a holnap este tartandó ha-
lallak emléke innepélyével a tavalyi évben né-
mely tulzott kegyeskedők által a siroknál gyako-
rult tüzpörpörpörzést betiltotta, és igen he-
lyesen; mivel ez innepély eszméje semmieset-
re nem azonosítható a Feuerwerk eszméjével.
Egy ilyen szomorú innep alkalmával minden spe-
ciaculumnak távol kell tartatnia.

Nemzeti színház. — Csütörtök, okt. 28-kán,
„Kisérlet” nép-színű Szigetből, hozott szin-
padunkra. Sass István egyik kedvelt szerepe
Gyulainak, ki most is azt sok elevenességgel
töltötte be, miután első kiléptére a közönség
üdvözlő tapsaitól szöhoz jutott. Komáromi
Miksa szerepét sok taps közt vitte, sok ügyes-
séggel alakított, s fölött tempóit végig híven
megtartotta. Ugy tetszik, ezen fiatal színészhez
szép reményeket köthetünk; igen várjuk, hogy
őtt több oldalról is megismerhessük. Kallosi sze-
repét Simonyi ügyesen vitte. Zsuzsi szerepé-
ben Sch. Minka tündette ki magát; hangja,
mely Parlagiban, Rózi szerepében, rikácsolón-
nak tűnt fel, most érzékenyebb vala, s úgy
látszik, az szépen idomítható. A dalok jól sike-
rültek. A két első felvonás közt és után Bleyel
J. tánczmester mutatta be magát egy magán
és kettős magyar táncban, az utóbbit Mayer
Luizával lejtette, egy csinos fiatal táncosnő-
vel; szépen táncoltak. A darab végén Eichner
Ludmilla, hasonlóan csinos fiatal táncosnő,
járt egy spanyol nemzeti táncot sok könnyű-
séggel, kellemmel, s megdicsőírték azért főként,
hogy öltözködése nem a Pepita-féle szemtelen
iskolát követi, ruha-uszálya szürkőzépig ért,
mindamelllett mozdulatai jól kivehetők voltak,
mimikája is inkább naiv, mint kaczerkodó. A
közönség háromszorosan hívta ki őt. Ugy lát-
szik e társaság sokoldalulag van szervezve, s
mind a komolyabb, mind az időtöltési feladatok-
nak megfelelni igyekszik. Sajnos, hogy derék
igazgatójuk beteg.

* Angliában 53,000 család van Smith, és
51,000 Jones névvel. A Smithék és Jonesok
száma összesen mintegy fél millióra rug. Min-
den 73 ember közt van egy Smith, s minden
76 közt egy Jones, 112 közt egy Williams,
148 közt egy Taylor, 162 közt egy Davies és
174 közt egy Brown.

Pályázati hirdetés.

„Girókuti Erdélyi Naptárát” azon általános
pártolással fogva, melyet az aláírások alkalmá-
val hazánkfiak részéről tapasztaltunk, állandósí-
ni, — azaz folytatni elhatároztuk.

A jövő 1860-ik évi folyamára következő pá-
lyázataikat tűzünk ki, u. m.

1) Készíttessék egy elbeszélés a nép által is
érthető előadással, melynek cselekvénye az er-
délyi gazdaságot körében mozogjon, s a népnek
e téren kiművelésére, és felvilágosítására ala-
púl és ösztönzésül szolgálhasson.

Legalább 1 1/2 nyomtatott iv.

Pályadíj 20 darab arany.

2) Készíttessék egy a hazai történetből me-
ritett ballada.

Jutalom 5 darab arany.

A pályamunkák idegen kézzel tisztázva, jel-
igés levélkével ellátva, e Naptár szerkesztősé-
géhez legfőlegb jövő 1859. évi febr. 15-ig be-
küldendők.

A pályadíjak bírák által ítéltetnek oda, s rö-
gön kézbesitetnek. A többi művek közül, az ér-
demesek a Naptárban, az író beleegyezése ese-
tében, közöltetni fognak.

Ezenkívül elfogad e Naptár szerkesztősége
mindennemű hazai viszonyainkat érdeklő közlé-
seket.

Girókuti Pinzkéri Ferencz,

Kolozsvárt, piacz. 268.

Stein János,

kiadó.

== Adakozások a sófálvi h. h. ekkleziája ja-
vára: a magas cs. kir. cultus-miniszterium egy
fedelmű mentvény díjában arra rendelt 50 rft.
pp. — A dézsi nemes csizmadia-czéh még ez év
előjéről küldött t. ifj. Róth Pál egyházi gondnok
ur által 4 rft. pp.

Vályi Elek,

esperes.

G a b o n a r. Október 28-dikán, bécsi
méréje ezüstben. 1858. — Tiszta búza 3 ft 44
kr. Elegy búza 3 ft — kr. Rozs 2 ft 16kr. Árpa
1 ft 20 kr. Zab 1 ft 2 kr. Török-búza 1 ft 36
kr. Pityóka — ft 48 kr. Marhahús fontja — ft
5 1/2 kr. ezüstben.

Bécsi börze. — Október 27-kén. Erdélyi
urbéri-papir 80%. Okt. 29-kén nem volt ela-
dás. Okt. 29-dikén Magyar urbéri-papir 81%.
Nemzeti kölcsön 82%. Arany, darabja 4 rft 40
1/10 kr. Ezüst egyenlő.

KÜLFÖLD.

Anglia. — Redcliffe lord tökéle-
tesen meg lehet elégedve azon szereppel,
melyet diplomatai pályafutásának utójáté-
kában játszik. A stambuli tudósítások he-
tek óta mind az ősz diplomatai foglalkod-
nak. Minden látogatását, a melyet teszen
vagy veszen, politikai eseményül jegyzik
fel, s annál rendkívülbb dolgokat fűznek
minden léptéhez, minél kevésbbé tudnak
valami bizonyosat az ő sajátképpé missiójá-
ról. Bármily lehet is mostani feladata, azon
tisztelteparancsoló benyomás, melyet meg-
jelenése sokévi működéseinek színhelyén te-
szen, utólag a legnagyogóbban tanúsítja az
egykori szerepnek magas jelentőségét. E-
gyébiránt korántse kell hinni, mintha a lord-
nak jelenleg Konstantinápolyban mulatása
csupán a szultán iránti udvariasság vagy a
hitelezőkkel egyezkedés ténye volna. Sőt
inkább meglehetünk affelől győződve, hogy
az angol kormány, mely a felületes szem-
lélő előtt, ez idő szerint a kül-politi-
kában felülőleg passzív magatartást látszik
mutatni, éppen az öreg ur által rendkívüli
módon tevékeny. És e tevékenység hatá-
lyai nem sokáig fognak elrejtve maradni,
sőt részletenkint máris napfényre kezde-
nek jöni.

— Redcliffe lord, mint megegyezőleg
írják, A then-be utazik, s egy ideig ott
fog mulatni. Elismert barátja levén a por-
tának, feladata csak abban állhat, hogy
barátságos viszonyt hozzon létre Görög-
ország és a porta között. Minek eszközlése
végett nem csak Görögországtól kívánand
engedményeket, hanem a portától is kell
ilyeket magával vinnie. A két hatalom köz-
ti viszonylat utóbbi időkben máris kedve-
zőbb alakult, minok szembetűnő bizony-
sága, hogy nem rég Otto király névnapja
a legelső ízben Konstantinápolyban nyilván-
os tisztelgésekkel lön megünnepelve, mi-
benn a török hatóságok is részt vettek, és
eddigelő csak a nagyhatalmak illető ün-
nepnapjain történt. Ha ez netalán Redcliffe
lord tanácsának következménye, örvende-
tes jele volna annak, hogy Angolország
múltánylani kezdte a kis Görögország
jelentőségét.

Redcliff lord további útján, mint
mondják, Turint, s más olasz udvart meg
fog látogatni, s a szíleg szolgálaton ki-
vül álló diplomatainak körútja kétségkívül

oly sikert vívhatand ki, a miért szolgálát-
ban levő követtsérsai irigylethetnek. Nem el-
ső ízben törekedik Anglia ily uton vissza-
szerezni azon állomásokat, melyektől nyílt
diplomatai harcban bizonyos pontig ki-
nyomták, s a politikai viszonyokban oly
fordulatot idéz elő, mely közvetlen igen-
is önértékének kell, hogy szolgáljon; a-
zonban a közérdeknek is jól fog szolgálni,
mert a brit érdekek észszerű-conservatív
alapokon nyugszanak.

— A „Morning Post” okt. 23-kán
jelenti, hogy a csatornai hajóhad Lissa-
bon él van rendelve. E tudósítás, vala-
mint a „Times” cikke a párisi börzén
nagy hűledezést okozott.

— Jackson, szabadelvű parlamenti
tag, minap választóinak szónokolván, töb-
bi közt mondá: „Darabidővel ezeltől gyű-
lés volt Palmerston lord házánál; ott
nyíltan kimondám az illetőknek, hogy e-
zentul se Palmerston, se Derby,
se Russell l. nem remélhet csak három
havi életű kormányt is alakítani; ha nem
lesz benne néhány azon 70 (független sza-
badelvű) tag közül, kik az ország legbefo-
lyásosabb s legértelmesebb választóitól
vannak kiküldve, s még se vesznek részt
a kormányban. Midőn ezt kimondám, min-
denfelől helyeslés hangzott; remélem en-
nélfogva, a választók sürgetni fogják,
hogy gyakorlati férfiakra bizzák az ország
kormányát, oly férfiakra, kik pénzt sze-
rezték, s becsést ismerik.”

— Legközelebb a „Reves-marks” zsi-
nagóságban Montefiero Mózsos elnökle-
te alatt nagygyűlés volt a Mortara-ügy-
ben. A Mortara-bizottmány az e tekintet-
ben eddigelő tett működéséről jelentést tön,
mely szerint lord Malmesbury külügyi mi-
niszter sajnálkozását fejezte ki az iránt,
hogy a 19-dik században a vallás-szabad-
ságnak még ily harczai is vannak. A kül-
ügyminiszter egyuttal megígérte, hogy az
angol kormány, egyetértőleg a francia kormá-
nyal, mindent elfog követni, hogy a
kérdéses gyermek szülőinek adassék vissza.

— Valentiából írják, hogy okt. 20-án
az atlanti sodrony útján néhány ér-
hető szó érkezett Newfoundlandból. Va-
lentiában felelni ügykeztek az izenetre.

Franciaország. — Páris, okt.
16. A „Constitutionnel” egy felhívatatos
hosszu cikket közöl a bolognai zsidó gyer-
mek Mortara ügyében, mely tudomás sze-
rint dajkaja által elraboltatott és megkeresz-
tetetvén Rómába vitetett, s kinek kiada-
tása miatt most a párisi és római udvarok
közti diplomatai levelezés foly. A „Con-
stitutionnel” cikkből — a következő he-
lyet emeljük ki:

„Több lap élénk polemiaiba ereszkedett
a bolognai zsidó gyermek letartóztatása
miatt; oly országban, mint Franciaország,
melyben a hit-szabadság állami és társadalmi
elv, ily súlyos rendszabálynak szükségkép-
pen általános, és ha szabad mondani, tökéle-
tesen jogszerű rosralást kellett kelteni.

„Mi nem vizsgáljuk, minő itéletet le-
het hozni az egyház kizárólagos tanai szem-
pontjából; de nem vonakodunk állítani, hogy
a vallás semmitse nyerhet oly érzelmek
megsértése által, melyek nem kevésbbé ha-
talmasak, mint a legistább hit. Ugy tud-
juk, hogy a francia kormány mélyen saj-
nálja a római udvarnak ez ügyben követett
magaviseletét, és ha jól vagyunk érte-
lősülve, a császár követe az első pillanattól
fogva minden erőfeszítést elkövetett a szent
széklet felvilágosítani és előterjeszteni, mi-
szerint a közvélemény Franciaországban
nem mulasztandja el e tényt úgy tekinteni,
mint a mely a legszentebb érzelmeket sérti.
Bizonyosak vagyunk benne, hogy Gram-
mont herczeg nem mulasztá el a szent atyát
értesíteni mindazon hátrányról, mit a val-
lás valódi érdekei szenvednek azon nyí-
lános sérelem miatt, mely az egyház és
minisztérius nevében, az atyát és gyermeket
összecsatolói jogok és kötelekelen ejtett.

„Valóban, a vallás azon pillanatban,
midőn segédeszközökül titkos mentségeket
vagy erőszakot fogad el, megháborítja a
hitet s koczkatja annak méltóságát. Az

egyháznak, hogy hű maradjon küldetésé-
hez, elsőnek kell lennie az atyai hatalom
tisztelteének tanításában; ily tárgyban a
vallásnak nem lehetnek más szabályai, mint
a természeté, s ezek kétszeresen félreis-
mertetnek, a midőn egy kiskorú különböz-
tetni nem tudó gyermek áttérését elfogad-
ja, és őt családjától elszakítja.

„Ez azon tan, melyet keleten levő
consulainknak oly gyakran volt alkalmá
felhozni a fiatal keresztényeknek a rajongó
muszalmánok kezéből való kiszabadítása
végett, kik a legcsekélyebb ürügy alatt
visszaéltek a rendelkezések alatt álló hata-
lommal, elrabolták a gyermekeket csalá-
daiktól, azt állítván, hogy fölveték az iz-
lamot; az ottoman kormány, el kell ismerni,
nem mindig tagadta meg tekintélyével való
beavatkozását, a hasonló kihágások ele-
nyésztetése végett. E szerint mi, a teljes
keresztény világban, nem helyeselhetjük
azt, a mit Törökországban rosralunk.

„Nekünk többször volt alkalmunk hó-
dolni IX. Pius fölvilágosult atyai érzelmei
nemessége- és emelkedettségének, mintsem
bizonyosak ne volnánk abban, hogy ezen
vakbuzgóság szomorú következményei ke-
serűséggel ne töltenek el. Azt állítják, hogy
nem tiltotta se sajnálatát, se szomorusa-
gát, mihelyt fontolóra vehette azon körül-
ményeket, melyek a fiatal Mortara áttéré-
sével kapcsolatban vannak. Rendkívüli szí-
vességgel fogadta ezen gyermek atyját, s
azon akaratát nyilvánította, hogy a gyer-
meket szülői mindannyiszor meglátogathas-
sák, valahányszor kívánják. Szeretnők hal-
lani, hogy ő szentsége többet tett, s hogy
a gyermek családjának visszaadott.

„A francia kormány legalább nem ha-
nyagolt el semmi erőfeszítést, a szent széklet
arra bírandó, hogy adja meg az elégtételt
a közvéleménynek, melyet az minden ol-
dalról követel. De, ugy látszik, mintha a
pápa hatalma gyengébb volna, mintsem
megsemmisítne oly vallási tényt, melyet
az egyház minden időben kizárólag lelki
uralmához tartozóul tekintett, s mi ennél-
fogva az egyház fejének személyes akara-
tától nem függ.

„Mindemelllett Rómában felfogják an-
nak szükségességét, hogy elhárítsák a fe-
lelősséget a vallás érdekeinek ezen hátrá-
nyáért, és ha jól vagyunk értesülve, a hi-
valatos lap közelebből magyarázatokat köz-
lend, melyekből ki fog tűnni, hogy minő volt
a szent szék állása ezen szomorú ügyben.
Hasonlóképpen egy emlékiratot fognának
készíteni, minek rendeltetése volna fölvilá-
gosítást nyújtani annak megállapítására,
miserint a pápának nem volt hatalma bea-
vatkozni és hatalmával élni a fiatal Mortara-
nak atya és családja vallásának visszaadá-
sa végett. Előre nem mondhatunk itéletet
az egyházi jog elvei-vagy okairól, melye-
ket felhozni szándékoznak, de ha e munka,
mint Rómában remélik, azon hatással bi-
rand, hogy hasonló események visszatér-
tet megelőzendő, jövődre nézve kezes-
séget nyújt a családok biztonsága iránt, s
lecsendesíti a méltán föllázadt közérzületet;
azt üdvözölni kell, a nélkül, hogy megszün-
nénk sajnálni oly tényt, melyet semmi se
tud igazolni.”

Az „Univers” ezt mondja: „Reméljük,
hogy a francia kormány, bármit is tesz
diplomatai Mortara ügyében, szigoruan
megdorgálja felhívatatos publicistáit, kik
őtt compromittálják, azon hitet terjesztvén
el, mintha küldetést kaptak volna oly han-
gon szólni, melynek minden katolikus ér-
zületet föl kell lázítani.” Természetes,
hogy az „Univers” ezen cikke, mely
rendkívül heves támadás a kormány ellen,
már csak azért is nagy sensatiót okozott
Párisban. A „Const.”-nek a dologra né-
ve hozott cikke nem tetszett különösen,
minthogy ámbár segélyt ígért a jövőre né-
zve, de a Mortara-ügyet, mint bevégzett
tényt, terjeszté elé, melyet többé nem le-
het meg nem törtétté tenni.

— A január 14-ki esemény Franzaia-
országot 5 katonai parancsnokságra osztot-
ta fel, a mely felosztás nem csekély gya-
nut keltett a francia nemzet keblében.

Most meg a polgári hatóságokat osztják öt kerületi-hatóságra, mely kerületek mindegyikének egy külön kormányzója vagyis kerületi elnöke leendő. E felosztást sokan a decentralisatio érdekében történtnek hiszik; azonban ily értelmezés az e részben táplált reményeket aligha kielégíti; mert a municipalis rendszer a községek önkormányzásában, nem pedig a kormány közvetlen befolyása alatt álló kerületi kormányzásban rejlik.

A francia császárpárnak Compiègnebe utazása el van halasztva; vajjon politikai események szükséglik-e a császárnak Párisban jelenlétét, vagy valamely más oka van ez elhalasztásnak, azt nem írják.

Németország. — Az országgyűlés egyesült ülésében a miniszterelnök következő üzenetet olvasott föl, melyet az egyesült két ház felállva hallgatott meg:

„Király ő felsége nevében!

Mi Vilmos, Isten kegyelméből Poroszország hercege, regens, a monarchia országgyűlésének mindkét házához, miután király ő felsége trónja körül összegyűltek, ezennel következő üzenetet bocsát ki. Király ő felsége az ez országgyűlés megnyitására előadott körülményeknél fogva készletre érte magát, Minket a hiteles másolatban mellékelt folyó hó 7-diki

legmagasb kibocsátvány által a regenség átvételére fölszólítani. Bármily fájdalmas is szívünknek e lépés, mégis azon meggyőződés előtt nem zárhatók el keblünket, hogy az a körülmények által sürgetőleg és elutasíthatlanul parancsolva van. Mi tehát a szintén mellékelt f. hó 9-ki kibocsátvány által az ország regenségét átvettük, hogy a kormányt király ő felsége nevében mindaddig vigyük, míg ő felsége képes lesz a kir. hatalmat ismét személyesen gyakorolni. Mi e tényről a király ő felsége és az ország iránti kötelesség teljesítése gyanánt tekintjük, melyre a Hozzánk intézett legm. fölszólítás folytán, a Nekünk Isten kegyelméből a trónhoz legközelebb jutott állás erejénél fogva hivatva vagyunk, s mely ehhez képest az 1850. jan. 31-ki alkotmány-ománny 56. cikkében is megfelelő kifejezést nyert. Azonnal egybehívtuk a monarchia országgyűlésének két házát s jelenleg fölszólítjuk azokat, hogy a regenségnek a király ő fleg és általunk is elismert szükségét magok részéről is elismerjék, mire aztán általunk az alkotmány-ománny 58. cikkének is elég fog tétetni. (Következő az aláírások.)

Az üzenet fölolvastása után a miniszterelnök fölszólítja a házat, hogy azt azon bizottmányhoz utasítsa, mely azt a megáll-

pitott ügyrend szerint előleges vizsgálat alá veendi, mi aztán meg is történt.

UJ POSTA

— Berlin, okt. 22. Az egyesült bizottmány elhatározta, hogy az egyesült házának a regenség szükségének elismerését ajánlandja. A jelentés ma kinyomatik. Holnap teljes ülés leendő. Az urak háza a mai ülésben, 80 szavazattal 76 ellen elveté Arnim-Boitzenburg, Stahl s több más tagoknak azon indítványát, miszerint király ő felségéhez fölirat intéztessék.

— Berlinből okt. 25-kén táviratozzák: „Az országgyűlési egyesült ház a regenség szükségességét ma vitatás nélkül egyértelműleg elismerték. Az ülés végén háromszori lelkesült éljen hangzott a királyra, s a herceg-regensre.

— Párisból okt. 25-kén táviratozzák: A „Moniteur“ ma jelenti: a külügyek minisztere tegnap vasárnap egy sürgönyt kapott Lisszabonból okt. 23-ról, mely szerint a portugall kormány elhatározta „Charles Georges“ hajót visszaadni és a kapitányt szabadon bocsátani.“

— Párisban sokat beszélnek azon jelekeny készülletekről, miket Angolország a maga partjainál szakadatlanul tétet. — A francia kormány a Mortaragüben vitakozási szabadságot hagyott a lapoknak pro et contra. Az lenne ám dicső, ha ezen eset nem maradna külön magára, s a kormány ugyane szabad elveknél hódolna mindig, ha olykor az övével ellenkező nézetek is merülnének föl.

— A francia császár, mint mondják, ez évben nem tartja fel a compiegnei mulatságokat, hanem St. Cloudban marad. Minek is oka a császári erszény nagyon érezhető apályra volna, mit Fould ur az ő ura és mestere előtt nem bira tovább titkolni. A császárnak francziországi körúta legújabbán temérdek pénzbe került.

— Bernből, okt. 24-én jelentik: Biztos értesülés szerint a genfi canton-hatóságok a központi kormányval való összehozása mindkét részről engedélyt adnak ki egyenlítő: öt menekültet kiutasítanak Genfből, a más ötnek szabadot maradni, hogy a kecske is jóllakjék, a káposztából is maradjon.

— A bosnyák keresztények újra fölzendültek, s nagy mérszárlást vittek véghez a mahumedán hitű földesurak közt.

Felölös a szerkesztésért BERDE ARON.

Ürbékkárpótlási töke-utalványozás

A dézsi cs. k. megyei tör. utján Halmágyi István, Juliánna, Anna, Stinna (Pap Jánosné) János, György és Márta alás-özüsi birt. után 1085 ft 57 kr. — Bartos Vaszilka, Gavrilla, Nikita, Tódor, István, Palagya, Birlé Filep és Trift Dorofteys Bartos Marikuczanónék brébfalvi b. u. 320 ft. — Id. gr. Teleki József hatgyaték-tömegének soos-mezei b. u. 9959 ft 16 kr. — Gáspár Józsefnek kocsfalvi b. u. 574 ft 43 kr. — Felszegi Károlynak batoni, árpástói, malomi, maluczai, a.-oroszfalvi b. n. 2852 ft 13³/₄ kr. — Nagy Samu s Eszter Szabó Jánosnének virágos-berki, tóhát, csépanyi, o. nemgyei b. u. 3525 ft 15³/₄ kr. — özv. Telegdi

Samunének alsó-hagymási b. u. 74 ft 18³/₄ kr. urb. kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. dec. 20-ig. Tárgy. nap febr. 21-ke, d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. utján gróf Toldalagi Ferencnek eszterny, kis-budaki b. u. 12394 ft 40 kr. — Panajoth Pál örökösökének dezméri, györgyalvi, meregyői, rödi, sohoki, szamosfalvi, patai b. u. 7134 ft 58 kr. — Filipán János, Zsuzsanna Kerekes Lászlóné és Anna Marosán Jánosnének kecsedi b. u. 1149 ft 3³/₄ kr. — gr. Teleki Miksának mező-pagocsa b. u. 1607 ft 5 kr. — gr. Rhédey István-nak nagy-ersei, oláh-ujfalvi birt. u. 2101 ft 15 kr. urb. kárp. töke és jár. utalv. A követ. bead. dec. 31-ig. Tárgy. nap márcz. 12. és 14-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei tör. utján Szom-

batfalvi Józsefnek magyar dellői b. u. 328 ft 7³/₄ kr. — Dindár Lajosnak oláh-dellői, m.-keménytelki b. u. 616 ft 37 kr. — Guthy Póli és Lillának mint nagyanyjok Kabós Polix. özv. Zámbo Sándorné örökösökének kelezeli, m.-bikk-alji, meregyői, fel. és al.-füldi, k.-füldi, tarnási, m.-valkói, tamásfalvi b. u. 7061 ft 36³/₄ kr. — id. gr. Rhédey Lajosnak alsó-répai, dédai, disznajói, erdőlásakali, idecsapataki, ligeti, mar. hodaki, ratosnyai b. u. 5604 ft 40 kr. — Lázár Jánosnak m.-légeni, m.-petei, k.-nyulasai birt. u. 3970 ft 26³/₄ kr. urb. kárp. töke és jár. utal. A köv. bead. dec. 31-ig. Tárgy. nap márcz. 15. és 16-ka d. e. 9 órákor.

A szebeni cs. k. megyei törv. utján özv. gr. Haller Jánosnének zoltáni b. u. 184000 ft 20³/₄ kr. — Demeter Samunak hidvégi birt. után

124 ft 13³/₄ kr. — gr. Bethlen Domokosnak mártontelki b. u. 1827 ft 58 kr. — Miklós Rózának f.-rákosi b. u. 1734 ft 19³/₄ kr. urb. kárp. töke és jár. utalv. A követ. bead. dec. 10-ig. Tárgy. nap jan. 7-ke d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. k. megyei törv. utján Laskay Lajos és Samunak zánokai, nagy-derzsidi b. u. 8144 ft 17³/₄ kr. — Balási Póli özv. Sándor-házi Józsefnek t.-szarvadi, a.-szopori b. után 2038 ft 57³/₄ kr. urb. kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. dec. 7-ig. Tárgy. nap febr. 12-dike d. e. 9 órákor.

A m. vásárhelyi cs. k. megyei törv. utján özv. Józsa Györgyné Köpeczi Máriának kishelyi birt. u. 40 ft 15³/₄ kr. — Marillai Lajosnak dtdo 50 ft 36³/₄ kr. urb. kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. dec. 15-ig. Tárgy. nap febr. 15-ke d. e. 9 órákor

HIVATALOS HIRDETÉS.

(549) (2—3)
Nro. 11914.—1858.

Hirdetmény.

A kolozsvári cs. k. pénzügyigazgatóság ezenel közhirrre teszi, hogy az útám állomások Felvincz-Tordán (a fiskus fogadónál beszédés ponttal) továbbá Válaszúton egy évre, azaz: 1858-ki nov. 1-től 1859 október végéig nyilvános árverés utján, és pedig

1. A felvinczi vármállomás 1932 ft
fisc. árért } ausztriai
2. A tordai „ 756 „ } vállóban
3. A válaszúti „ 1697 „ } fisc. árért

október 27-kén 1858 e pénzügyigazgatóság hivatali irodájában haszonbérbe adatik.

A haszonbéri feltételeket a f. évi aug. 28-ki 15914/93 szám alatti hirdetmény tartalmazza, s itten a hivatali órákban, valamint e kerületi vámhivataloknál megtekinthetni.

A cs. k. kerületi pénzügyigazgatóságtól.
Kolozsvár, okt. 20-kán, 1858.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

IRODALMI JELENTÉS!

sajtó alatt van, s mielőbb meg fog jeleni:

SAPHIRA

TÖRTÉNETI REGÉNY,

három részben,

írta

Halmágyi Sándor.

Előfizetheti: 2 pfittal november 15-dikéig. A megrendelő levelek, a pénzzel együtt, bérmentesítve, egyenesen szerzőhöz utasítandók, a kinek állandó lakása Kolozsvárt, k.-monostor-utca, 181. szám alatti ház.

Figyelemre méltó!

Papp János, „Kigyó“ cím alatti fűszerkereskedésében, Harlemből kitűnő és több színű jáczint-hagyma érkezett.

Az elnevezett hagymák ára darabonként 15 pkr. a névteleneké 12 pkr.

(557)

Reichberg Lőrincz

ujonnan nyitott, nagyszerű, itt még nem létezett diszszel ellátott

arany, ezüst és ékszer-áru

RAKTÁRA

Kolozsvárt a Bel-Monostor-utcában, a báró Zessner-féle házban.

Ezen arany, ezüst és ékszer-áru raktár, mely egyenesen Lipcséből hozott cikkekkel van ellátva, gazdag választékban tartalmaz mindennemű fényűzési cikkeket, u. m. nyakékeket, karpereczeket, nő és férfi óralánczok, fülbevalók, gyűrűk, brache-ok, inggombok sat továbbá: evő-készletek finom 13 latos ezüsből 12 és 6 személyre, theas edények, női toaletta, varró-eszközök sat.

E raktárban mindennemű arany, ezüst és ékszer-tárgyak, valamint antik-darabok, vagy készpénzen jó áron megvásároltatnak, vagy pedig cserében csekély leszámítás mellett elfogadtatnak.

(556)

Proháczy és társa Londonból

szöcs mester Kolozsvárt.

Ajánlják az éppen most érkezett s itt még nem létezett, külföldi jeges-tengeri nyest bőroket, melyek nemcsak a finomságokkal, de a bélésekkel könnyűségökkel minden bőroket felülmúlnak — egy minden bel- és külföldi bőrokkal és kész öltönyökkel bővön elvagyunk látva, s valamint eddig, úgy ezutánra is kész szolgáltatunk ajánljuk.

Raktárunk van a piacon, 7-dik sz. alatt.

(555)

Eladó telek.

Külső-Farkas-utcában 183-dik szám alatti telek, a hozzá tartozó gyümölcsös-kerttel együtt eladó. Értekezhetni iránta Szentgyház-utcában. 483-dik szám alatt.

(545)

Hirdetés.

A m.-n.-csáni tagosított Tisza-birtokból mintegy 700—800 hold, mint régi gyepek s jó kú-

(1—12)

takkal ellátott hely, 1859 József-napjától kezdve több évekre hodályképpen haszonbérbe adandó. Haszonbérleti kívánók tudassák czéljokat, Tordán át, Csánba czímezett levélben, vagy személyesen alólírottal.

Grois Miklós,
gazdatiszt.

(548)

GOLDNER M.

Pestről,

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA

ajánlja válogatott, a legújabb párisi divatlapok szerint készített férfi öltönyeit a t. cz. közönség kegyes részvételét kéri, s valamint a kelmék jósága s valódisága, úgy meglegő olcsósága által azt megérdemelné igyekezend. Rendelések elfogadtatnak, és a legújabb divat szerint elkészítve Pestről akár hová küldetnek el. Sátora van a főpiaczon.

(554)

Iktári mlsgos gróf Bethlen Domokos ur gyalakti egész birtoka, ehez tartozó több helységbeni rész-jóságokkal, — szántókkal, kaszálókkal, kitűnő bort-termő terjedelmes szőlőkkel, a Küküllő vizén levő négy-kövi malommal, országos három vásár jövedelmeivel, korcsma jog-

gal, birtokosi több javadalmakkal; a jövő márczius hó 15-kén kezdve, több évekre haszonbérbe adó.

Iktári mlsgos gróf Bethlen Domokos ur, M. Vásharhelyhez 3/4 óra távolságra, Bergegye helységében levő rész jósága, több majorság, szántó-kaszáló-földekkel, és egy tagban levő nagy kiterjedésű praedialis helytel, külön tagban levő udvari legelővel, a jövő Sz. György-napon kezdve több évekre haszonbérbe adó.

Mindkét haszonbérlet iránt utasítást kaphatni Kolozsvárt, Seres László, — Maros Vásharhelyt Jakab János uraknál.

(553)

50 szekér széna eladó!

A marosvásárhelyi kerületben Makfalván. 50 szekér jó réti széna megvásárlása felett értekezhetni Makfalván. Dózsa Dániel udvarában.

(550)

A székely-udvarhelyi ref. főgymnasiumnál a német nyelv-tanítói állomás 400 pfital és az iskolai épületben szabad szállással ürességbe jövéen, arra ezennel f. évi dec. 15-keig pályázás nyitattik.

A pályázókban megkívánatik, hogy a magyar nyelv tudása mellett a német nyelvet szabályszerűleg értsék és beszéljék, iskolát végzett, tanítói képességgel bíró jó erkölcsű és polgári magaviseletű egyének legyenek. Ki a német nyelv mellett a francia nyelvben is jártas lenne: az mások előtt ez állomás elnyerésében előnnyel bírand, és ha muzsikát, vagy szép-írást, rajzot tanítani tudna: azért külön fizetést huzadna.

A pályázni kívánók személyesen, vagy bérmentes levéllel értekezhetnek irt tanintézet előjáróságánál, mind a két esetben hiteles bizonyítványokkal, melyekben életkoruk, vallásuk, jelenlegi állásuk tisztán ki legyen fejezve, — kellelén a fevnnebb irt feltételekre nézve személyöket jelajánlani.

(515)

Stein Jánosnál Kolozsvárti ké-szűnek a most divatozó és kedveltdom-boru fehér nyomtatással, s Wittich József által M.-Vásharhelyt is megrendelhetők:

100 Látogatási jegy egyszerűen vagy koronával 2 ft — 2 ft 40 kr pp

100 Levélnek való 8-rétű papír névvel vagy név és koronával, vagy csak kezdő betűkkel és koronával, vagy a nélkül 1 frutól 1 ft 0 krig pp

Hivatalok, intézetek, irodák számára 5—6 sorból álló feliratok s készűnek mérsékelt díj mellett.